

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

**FINANČNÁ STABILITA PODNIKOV VYBRANÉHO SEKTORA
V OBDOBÍ PANDÉMIE A V OBDOBÍ ZOTAVENIA V POST-
PANDEMICKOM OBDOBÍ**

Bakalárska práca

2022

Martin Hajko

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

**FINANČNÁ STABILITA PODNIKOV VYBRANÉHO SEKTORA
V OBDOBÍ PANDÉMIE A V OBDOBÍ ZOTAVENIA V POST-
PANDEMICKOM OBDOBÍ**
Bakalárska práca

Študijný program: Financie, bankovníctvo, investovanie
Študijný odbor: Ekonómia a manažment
Školiace pracovisko: Katedra financií
Školiteľ: Doc. Ing. Ľubomíra Gertler, PhD.

2022
Bratislava

Martin Hajko

Abstrakt v SJ

HAJKO, Martin: Finančná stabilita podnikov vybraného sektora v období pandémie a v období zotavenia v post-pandemickom období. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska; názov katedry. – Doc. Ing. Ľubomíra Gertler, PhD.: – Bratislava: NHF EU, 2022, 39 str.. Bakalárska práca je vypracovaná na tému finančná stabilita podnikov vybraného sektora v období pandémie a v období zotavenia v post-pandemickom období. Cieľom záverečnej práce bolo posúdenie dopadu pandémie Covid na finančnú stabilitu vybraného odvetvia a vybraného podniku. Jednotlivé časti záverečnej práce boli zamerané na zhodnotenie dopadu pandémie Covid na vybrané odvetvie a zhodnotenie dopadu Covid na vybraný podnik. Výsledkom riešenia danej problematiky je analýza vybraného odvetvia a analýza vybraného podniku.

Kľúčové slova v SJ

Pandémia, Opatrenia, Finančná situácia, Tržby, Podpora, Ubytovacie služby, Covid,

Abstrakt v AJ

HAJKO, Martin: Financial stability of companies in the selected sector in the period of pandemic and in the period of recovery in the post-pandemic period. - University of Economics in Bratislava. Národohospodárska; name of the department. - Doc. Ing. Ľubomíra Gertler, PhD.: - Bratislava: NHF EU, 2022, 39 pages. The aim of the final work was to assess the impact of the Covid pandemic on the financial stability of the selected industry and the selected company. The individual parts of the final work were focused on the evaluation of the impact of the Covid pandemic on the selected industry and the evaluation of the impact of the Covid on the selected enterprise.

Kľúčové slova v AJ

pandemic, measures, financial stability, Sales, support, accommodation services, Covid

Čestné vyhlásenie

Vyhlasujem, že som celú bakalársku prácu vypracoval samostatne s použitím uvedenej odbornej literatúry.

Bratislava, 2022

.....

vlastnoručný podpis

PodĎakovanie

Chcel by som sa poĎakovať svojmu školiteľovi Doc. Ing.Ľubomíra Gertler, PhD. za odbornú pomoc a usmernenie pri písaní mojej práce, za cenné rady a informácie a v neposlednom rade za ochotu.

Obsah

Zoznam grafov.....	7
Zoznam tabuliek.....	8
Úvod.....	9
1. Súčasný stav riešenej problematiky.....	10
1.1. Charakteristika podnikateľského prostredia.....	10
1.2. Odvetvová klasifikácia ekonomických činností.....	10
1.3. Podporné opatrenia štátu v období pandémie.....	11
1.4. Vývoj MSP počas pandémie	18
2. Cieľ práce a metodika	20
3. Výsledky práce	21
3.1. Analýza vybraného odvetvia	21
3.2. Analýza vybraného podniku.....	24
4. Diskusia	33
Zoznam použitej literatúry.....	35
Prílohy	39

Zoznam grafov

Graf 1: Objem podpory poskytnutej z Opatrenia č. 1 v mesiacoch marec - december 2020 v členení podľa odvetví (v EUR)	13
Graf 2: Objem podpory poskytnutej z Opatrenia č. 2 v mesiacoch marec - december 2020 v členení podľa odvetví (v EUR)	14
Graf 3: Objem podpory poskytnutej z Opatrenia č. 3A v mesiacoch marec - december 2020 v členení podľa odvetví (v EUR)	14
Graf 4: Objem podpory poskytnutej z Opatrenia č. 3B v mesiacoch marec - december 2020 v členení podľa odvetví (v EUR)	15
Graf 5: Celkový objem podpory poskytnutej z programu Prvá pomoc v mesiacoch marec - december 2020 v členení podľa odvetví (v EUR).....	16
Graf 6: Celkový objem podpory poskytnutej z programu Prvá pomoc v mesiacoch marec - december 2020 v členení podľa veľkostných kategórií (v EUR)	16
graf 7: Podiel nelikvidných a nesolventných podnikov (https://nbs.sk/dokument/37edf903-0ac5-4bd5-a27c-3c66b0ff255a/stiahnut?force=false)	33

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: veľkostné kategórie/právne formy	19
Tabuľka 2: Kapacity a výkony ubytovacích zariadení v Slovenskej republike - ročné údaje	23
Tabuľka 3: Tržby za vlastné výkony	24
Tabuľka 4: Štruktúra majetku	25
Tabuľka 5: Štruktúra zdrojov krytia	26
Tabuľka 6: štruktúra nákladov	27
Tabuľka 7: Štruktúra výnosov	27
Tabuľka 8: Ukazovatele likvidity	29
Tabuľka 9: Ukazovatele zadlženosti	30
Tabuľka 10: Ukazovateľ rentability	31

Úvod

COVID-19 celosvetovo výrazne zmenil bežne fungovanie a život ľudí. Hlavný predstavitelia krajín postupne zavádzali rôzne opatrenia ktorých cieľom bolo zamedziť kolaps zdravotníctva z dôvodu prudkého nárastu chorých a hospitalizovaných.

Prijaté opatrenia priniesli výsledky ako obmedzenie pohybu, uzavretie hraníc, kedy pre cestovanie do a z krajiny platili prísne hlavne hygienické podmienky. Nasledovalo Zatváranie škôl, obchodov, podnikov a inštitúcií. Všetky tieto obmedzenia mali za následok celosvetové spomalenie ekonomiky, a obrovský dopad na podnikanie. Mnoho podnikateľov zbankrotovalo ešte skorej, ako vlády dokázali reagovať na novovzniknutú situáciu a zabezpečiť ochranu podnikateľov Inak tomu nebolo ani v Slovenskej republike (SR), kde koncom marca 2020 vláda SR schválila viacero opatrení, ktoré mali zmierniť ekonomický dopad pandémie COVID-19 nielen na podnikateľov, ale aj na občanov.

Podnikatelia čelili problému nedostatku zamestnancov, opatreniam ktoré boli prijaté na zamedzenie šírenia pandémie zamestnancom ktorý museli kvôli chorobe zostať doma alebo neboli schopný do práce prísť. Zároveň čelili nedostatočným dopytom po ich službách ktorý mal vplyv na výšku tržieb a výsledok hospodárenia podnikateľských subjektov. Krajiny z horšou pandemickou situáciu boli ekonomicky zasiahnuté najviac z dôvodu dlhotrvajúcich protipandemických opatrení.

Cieľom mojej práce je zhodnotiť dopad šírenia pandémie v kontexte správania sa subjektov vo vybranom ekonomickom sektore. Pozornosť sa sústreďí na oblasť cestovného ruchu, Podporné programy a zásahy štátu proti pandémie. V neposlednom rade bude cieľom na vybranom podniku zanalyzovať finančnú stabilitu podniku a opatrenia ktoré napomohli preklenúť pandemické obdobie.

1. Súčasný stav riešenej problematiky

1.1. Charakteristika podnikateľského prostredia

Podnikateľský sektor je charakteristický štruktúrou podnikania hlavne v členení podľa veľkosti. Podľa EU Recommendation 2003/361 možno podniky členiť na: Kategóriu mikropodnikov, malých a stredných podnikov (MSP) tvoria podniky, ktoré zamestnávajú menej ako 250 osôb a ktorých ročný obrat nepresahuje 50 miliónov EUR alebo celková ročná súvaha nepresahuje 43 miliónov EUR. Tieto podniky tvoria 99% podnikov v európskej únii. V rámci kategórie MSP je malý podnik definovaný ako podnik, ktorý zamestnáva menej ako 50 osôb a ktorého ročný obrat alebo ročná bilančná suma nepresahuje 10 miliónov eur. V rámci kategórie MSP je mikropodnik definovaný ako podnik, ktorý zamestnáva menej ako 10 osôb a ktorého ročný obrat a/alebo ročná bilančná suma nepresahuje 2 milióny EUR.

1.2. Odvetvová klasifikácia ekonomických činností

Na Slovensku, jedným zo základných členení podnikateľského sektora je odvetvová klasifikácia ekonomických činností, tiež nazývaná ako „NACE“. Táto klasifikácia vychádza z európskej metodiky klasifikácie podnikateľského prostredia, ktorá je definovaná Nariadením (EHS) č. 3037/90 – zabezpečenie jednotnej klasifikácie ekonomických činností v celej EÚ a Nariadením (EHS) č. 1893/2006 – zavedenie štatistickej klasifikácie ekonomických činností. Toto nariadenie obsahuje 13 článkov ktoré vysvetľujú odvetvovú klasifikáciu činností. Články určujú všeobecnú štatistickú klasifikáciu, Zabezpečujú porovnateľnosť klasifikácií spoločenstva. Vytvárajú všeobecnú základňu klasifikácie ekonomických činností (ďalej len „NACE Rev. 2“) a rozdeľujú ju podľa abecedných kódov na kategórie a subkategórie a podľa číselných kódov na oddiely, skupiny a triedy. Komisia používa NACE Rev. 2 pre všetky štatistické údaje klasifikované podľa ekonomických činností. Štatistické údaje všetkých členských štátov zostavujú podľa NACE Rev. 1 alebo národnej klasifikácie z nej odvodenej. Komisia vykonáva všetky potrebné opatrenia na zaistenie a zvládnutie implementácie tohto nariadenia. Tak isto vykonáva nevyhnutné kroky na zaistenie jednotného uplatňovania NACE Rev. 2. Komisii vypomáha výbor pre štatistický program (ďalej len „výbor“), Ktorý je zostavený zo zástupcov členských štátov. Výbor preskúmava akékoľvek otázky z týkajúce sa tohto nariadenia. Na prijatie zmien v tomto nariadení je potrebné zástupcom komisie predložiť výboru návrh opatrení ktoré as majú prijať. Stanovisko sa prijme na základe väčšiny hlasov. Články ďalej určujú že všetky štatistické údaje zozbierané po 1. januári 1993 členskými štátmi, zahŕňajúce klasifikáciu podľa ekonomickej činnosti sa budú zostavovať s využitím NACE Rev. 2, alebo odvodené z nej.

Pre účely bakalárskej práce sme vybrali kategóriu I činnosti reštaurácií a pohostinstiev a skupinu 55 Ubytovanie. Táto divízia zahŕňa poskytovanie krátkodobého ubytovania pre návštevníkov a ďalších cestujúcich. patrí sem aj poskytovanie dlhodobých ubytovaní alebo podnájmov pre študentov, pracujúce osoby, robotníkov a iné osoby. Niektoré jednotky poskytujú iba ubytovanie, zatiaľ čo iné poskytujú kombináciu ubytovania, stravovania a/alebo možnosti rekreácie (rekreačné zariadenia). Táto divízia vylučuje činnosti týkajúce sa poskytovania dlhodobých prenájomov nehnuteľností v zariadeniach ako napr. apartmány, byty a izby spravidla prenášané na niekoľko mesiacov alebo rokov, klasifikované v nehnuteľnostiach

1.3. Podporné opatrenia štátu v období pandémie

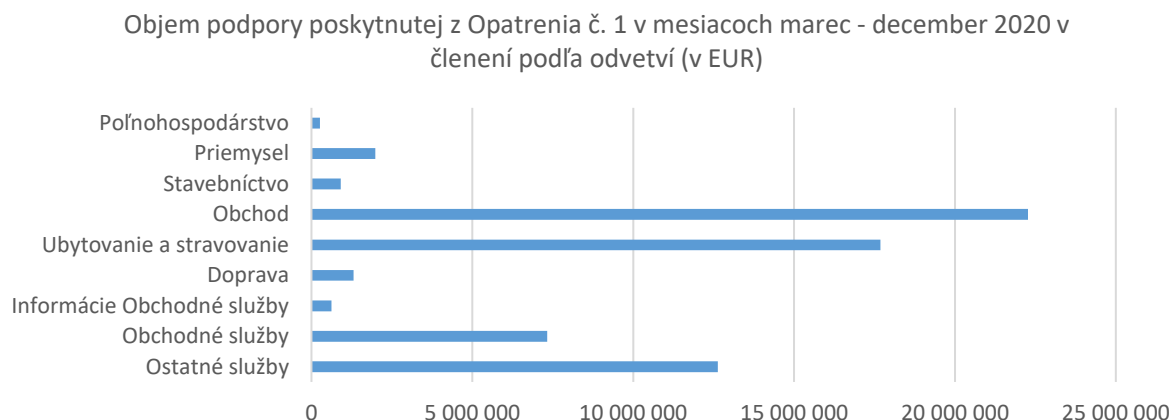
Pandémia Covid mala za výsledok pokles ekonomickej aktivity niektorých odvetví v hospodárstve SR. Na účely podpory preklenutia obdobia zníženej ekonomickej aktivity boli prijaté niektoré opatrenia zo strany štátu, z ktorých významným je zákon č. 67/2020 Z. z. z 2. apríla 2020 „o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19“. Problém s rýchlym šírením koronavírusu COVID-19 predznamenal Svetová zdravotnícka organizácia, ktorá už v januári 2020 vyhlásila stav globálnej zdravotnej núdze vyžadujúcej koordinovanú medzinárodnú spoluprácu. Rýchly nástup epidémie a jej šírenie spôsobilo, že z epidémie vznikla pandémia postihujúca geograficky rozsiahle územie na celom svete. V Európe bolo prvé ochorenie vírusom COVID-19 zaznamenané 24. januára 2020 vo Francúzsku. Ešte v priebehu januára jednotlivé členské krajiny EÚ zdieľali informácie o opatreniach prijatých v súvislosti so šírením nového ochorenia. Európska komisia vyčlenila finančné prostriedky na nákup ochranných pomôcok, prepravu obyvateľov zo zahraničia do domovských krajín, výskum a boj so šírením nového typu ochorenia. Na Slovensku bol prvý prípad ochorenia vírusom COVID-19 zaznamenaný 6. marca 2020 v Bratislavskom kraji. Rýchlo sa šíriace ochorenie vyvolalo zvýšenú mieru prijímania protipandemických opatrení, ktoré viedli k vyhláseniu mimoriadnej situácie a výnimočného stavu. Pandémia koronavírusu vyvolala zmeny vo všetkých oblastiach života. Výrazne sa podpísala na zdraví občanov a silno ovplyvnila ekonomický a spoločenský život. Následky pandémie sa budú prejavovať ešte niekoľko nasledujúcich rokov, a to vo všetkých oblastiach ľudskej činnosti. V snahe zmierniť nepriaznivé dopady pandémie na uvedené aspekty osobného i pracovného života, ekonomiku či zdravie obyvateľov, vlády po celom svete prijali rad opatrení na podporu vybraných skupín obyvateľstva a zamedzenie ďalšieho šírenia ochorenia. Slovensko nie je výnimkou a rovnako ako v ostatných krajinách, aj v SR boli prijaté

opatrenia, ktoré možno rozdeliť do dvoch základných skupín na: - protipandemické; - podporné. V nadväznosti na uvedené členenie je obsahom nasledujúcich podkapitol identifikácia podporných opatrení, celoplošného i selektívneho charakteru, ktoré boli prijaté v SR počas prvej a druhej vlny pandémie, a mali dopad na podnikovú ekonomiku SR. Od marca 2020 prijala vláda SR aj viacero podporných opatrení na pomoc podnikateľom a zamestnancom, ktorí boli postihnutí protipandemickými opatreniami. Podporné opatrenia možno rovnako ako protipandemické rozdeliť medzi opatrenia, ktoré majú plošný charakter a špecificky zamerané opatrenia. Medzi opatrenia s plošným charakterom možno zaradiť: - opatrenia na podporu zamestnanosti a pomoc podnikateľom pri výpadku ich príjmov; - dotácie na nájomné; - odklady platieb (poistné, dane, leasing, úvery); - ostatné formy pomoci. V závere podkapitoly sú uvedené opatrenia, ktoré sú špecificky zamerané na skupiny podnikateľov pôsobiacich v odvetviach s najväčším rizikom prenosu a teda zahŕňajú podnikateľské subjekty, ktoré boli pandemiou poznačené najviac. Šlo o podnikateľské subjekty pôsobiace v oblasti ubytovania a stravovania, cestovného ruchu, kultúrneho a kreatívneho priemyslu či dopravy. Na opatreniach sa podieľalo a spolupracovalo 10 ministerstiev. Podnikatelia by mali ušetriť na nákladoch približne 100 miliónov eur

Medzi prvými opatreniami, ktoré vláda SR prijala v marci 2020, boli viaceré formy podpory zamestnanosti, ale aj ochrana podnikateľov pri strate ich príjmov z podnikateľskej činnosti. Cieľom prijímaných opatrení bolo udržanie pracovných miest v podnikoch, snaha o zabránenie hromadnému prepúšťaniu, ale aj čiastočná ochrana podnikateľov pred bankrotom. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVaR SR) začalo v marci 2020 s cielenou podporou poskytovanou v rámci programu s názvom Prvá pomoc⁸, ktorý sa zmenil na Prvá pomoc + a na následne na Prvá pomoc ++ (v texte uvádzané len ako Prvá pomoc). Postupne, ako sa vyvíjala pandémia ochorenia na Slovensku, sa menila aj výška podpory. Predpokladané ukončenie Prvej pomoci je plánované na mesiac máj 2021, za ktorý je možné podať žiadosť o poskytnutie pomoci do konca júna 2021. Začiatkom júna 2021 napojilo MPSVaR SR poskytovanie Prvej pomoci na COVID-automat. O pomoc tak budú môcť jednotlivci a podnikatelia žiadať na základe aktuálnej pandemickej situácie v regióne.

Podľa opatrenia č.1 mohli o finančný príspevok požiadať Zamestnávateľa, vrátane SZČO, ktorá je zamestnávateľom (okrem subjektov verejnej správy), ktorí udržali pracovné miesta aspoň po dobu jedného mesiaca v čase vyhlásenej mimoriadnej situácie, núdzového alebo výnimočného stavu a dva mesiace po jeho ukončení. A to aj v prípade prerušenia alebo obmedzenia svojej prevádzkovej činnosti na základe rozhodnutia Úradu verejného zdravotníctva SR. Cieľovou skupinou pri tomto opatrení je zamestnanec, ktorému zamestnávateľ alebo SZČO, ktorá je zamestnávateľom, nemôže pridelovať prácu z dôvodu prekážky na strane zamestnávateľa (§ 142

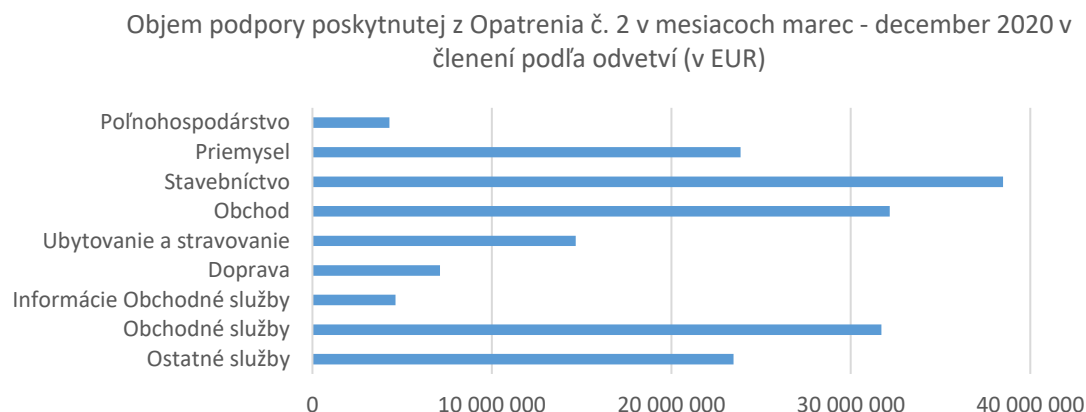
Zákonníka práce). V mesiacoch marec – september 2020 mohli tieto subjekty požiadať o príspevok vo výške 80 % hrubej mzdy na zamestnanca, ktorý nemohol byť vyšší ako 540 €. Od októbra 2020 do januára 2021 bola výška pomoci v rámci programu Prvá pomoc + navýšená na maximálnu sumu 810 € so zachovaním 80 % príspevku na mzdy. Od februára do mája 2021 je v rámci programu Prvá pomoc ++ vyplácaný príspevok vo výške 100 % celkovej ceny práce, maximálne do výšky 1100 €.

Graf 1: Objem podpory poskytnutej z Opatrenia č. 1 v mesiacoch marec - december 2020 v členení podľa odvetví (v EUR)

Z Opatrenia v rámci programu Prvá pomoc čerpali najviac tí podnikatelia, ktorí svojim zamestnancom nemohli udeliť prácu z domu, čo sa prejavilo aj na odvetviach, ktorým bola pomoc najviac poskytnutá. Viac ako 80 % pomoci smerovalo do troch odvetví – obchod (34,2 %), ubytovanie a stravovanie (27,2 %) a ostatné služby (19,4 %). Naopak, najnižšia poskytnutá pomoc, pod 1 % z celkovej vyplatennej sumy, bola poskytnutá poľnohospodárstvu (0,4 %). Tesne pod 1 % sa nachádzalo ešte odvetvie informácie.

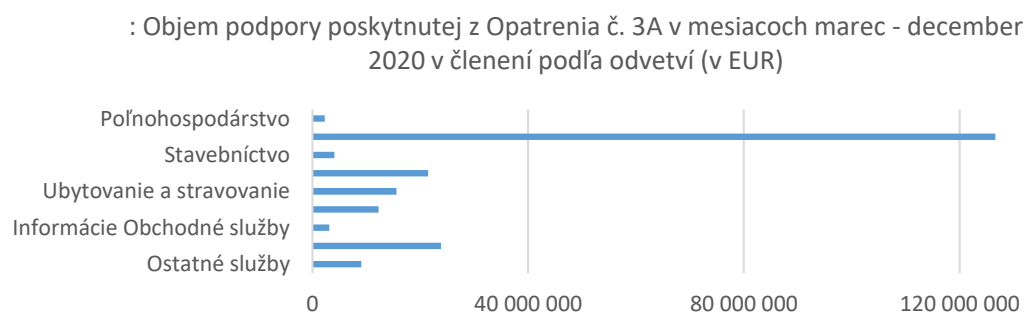
Podľa opatrenia č.2 mohli o finančnú pomoc požiadať SZČO, ktorým poklesli tržby o najmenej 20 %, alebo museli prerušiť vykonávanie alebo prevádzkovanie samostatnej zárobkovej činnosti na základe rozhodnutia Úradu verejného zdravotníctva SR v čase vyhlásenej mimoriadnej situácie, núdzového alebo výnimočného stavu bolo a stále je určené (ďalej len „Opatrenie č.2.“) SZČO môžu požiadať o príspevok na náhradu straty príjmu zo zárobkovej činnosti v nadväznosti na pokles tržieb. Tak ako v predchádzajúcom prípade, aj tu dochádzalo k navýšovaniu výšky poskytnutého príspevku. Minimálna suma sa zvýšila zo 180 € (03.-09.2020) na 270 € (10.2020-01.2021) a následne na 330 € (02.2021-06.2021). Rovnako rástla aj maximálna výška pomoci z 540 € v marci 2020 na 810 € v období október 2020 – január 2021 a následne na sumu 870 € od februára 2021. Aj v tomto opatrení je možné podávať žiadosť o príspevok do konca júna 2021 za máj 2021, zatiaľ posledný mesiac registrovaného poklesu tržieb.

Graf 2: Objem podpory poskytnutej z Opatrenia č. 2 v mesiacoch marec - december 2020 v členení podľa odvetví (v EUR)

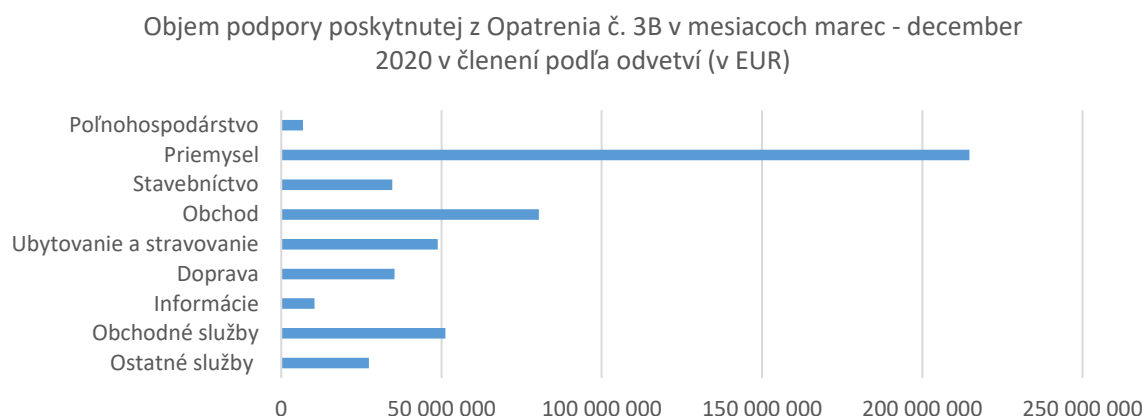
Keďže Opatrenie č.2 je zamerané najmä na SZČO, najviac bolo využité v tých odvetviach, kde počet SZČO prevláda. Najviac SZČO čerpalo pomoc prostredníctvom Opatrenia č. 2 v odvetví stavebníctvo (21,3 %), za ním nasledovalo odvetvie obchod (17,8 %), obchodné služby (16,1 %) a viac ako 10 % pomoci čerpalo aj odvetvie priemysel (13,2 %) a ostatné služby (necelých 13 %). Ostatné odvetvia vyčerpali z Opatrenia č.2 od 2,3 % (poľnohospodárstvo) po 8,1 % (ubytovanie a stravovanie).

Zamestnávateľa (vrátane SZČO, ktoré sú zamestnávateľmi), ktorí udržia pracovné miesta aj v prípade prerušenia alebo obmedzenia svojej činnosti počas vyhlásenej mimoriadnej situácie, môžu o príspevok požiadať dvoma spôsobmi. Prvým je úhrada náhrady mzdy zamestnanca vo výške 100 % celkovej ceny práce, najviac vo výške 1 100 € (Opatrenie č.3A). Druhá forma je vo forme paušálneho príspevku na úhradu časti mzdových nákladov na každého zamestnanca v závislosti od poklesu tržieb (ďalej len „Opatrenie č.3B“). Minimálny pokles tržieb je stanovený na 20 %, kedy zamestnávateľovi patril paušálny príspevok vo výške 330 €. Pri maximálnom poklese o 80 % a viac mohol podnikateľ získať príspevok vo výške 870 €. Výška poskytnutého príspevku v Opatrení č.3A a č.3B sa menila rovnako ako v prípade predchádzajúcich dvoch opatrení.

Graf 3: Objem podpory poskytnutej z Opatrenia č. 3A v mesiacoch marec - december 2020 v členení podľa odvetví (v EUR)

Ako Opatrenie č.3A, tak aj Opatrenie č.3B bolo primárne určené pre podnikateľov v odvetví priemysel. Pri Opatrení č.3A podnikatelia pôsobiaci v priemysle v mesiacoch marec – december 2020 získali 58,0 % zo všetkých vyplatených príspevkov v tomto opatrení. Ostatné odvetvia sa pohybovali od 1,04 % (poľnohospodárstvo) po 10,5 % (obchodné služby). V prípade vyplateného paušálneho príspevku v závislosti od poklesu tržieb, získali podniky pôsobiace v odvetví priemyslu 42,1 % z celkovej vyplatenej sumy v tomto opatrení. Druhé odvetvie s najvyšším podielom na vyplatenej čiastke bolo odvetvie obchod (15,8 %). Najmenej získalo poľnohospodárstvo (1,3 %).

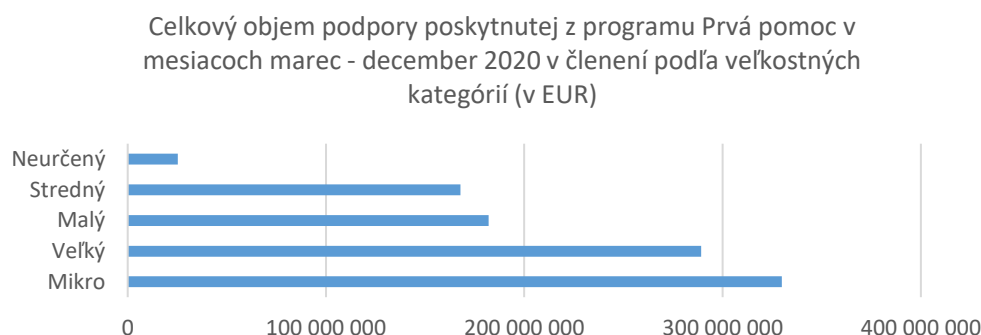
Graf 4: Objem podpory poskytnutej z Opatrenia č. 3B v mesiacoch marec - december 2020 v členení podľa odvetví (v EUR)

Čo sa týka vyhodnotenia programu Prvej pomoci, ktorý je pod gesciou MPSVaR SR plynula pomoc podnikateľom bezprostredne od vypuknutia pandémie v marci 2020. Podnikatelia čerpali financie ako na podporu zamestnanosti, tak aj v dôsledku výpadku príjmu z tržieb. Zo celkového objemu vyplatenej pomoci smerovalo najviac financií do podnikov pôsobiacich v odvetví priemyslu (37,1 %). V ostatných odvetviach viac ako 10 % pomoci získali podniky pôsobiace v odvetví obchodu (necelých 16 %) a v obchodných službách (11,3 %). Podnikom v ďalších odvetviach sa vyplatená pomoc poskytovala vo výške od 13 994 961 € v poľnohospodárstve, čo bola pomoc vo výške 1,4 % z celkovej vyplatenej sumy po 56 924 757 € pre dopravu, čo tvorilo 5,7 % z celkovej vyplatenej sumy.

Graf 5: Celkový objem podpory poskytnutej z programu Prvá pomoc v mesiacoch marec - december 2020 v členení podľa odvetví (v EUR)

Finančná výpomoc z MPSVaR SR v čase pandémie bola cielená na všetky veľkostné kategórie podnikov. Primárne však bola určená najmä malým a stredným podnikom. Celkovo sa za obdobie pandémie od marca do decembra 2020 vyplátilo v jednotlivých opatreniach najviac finančných prostriedkov práve mikropodnikom viac ako 300 miliónov

Graf 6: Celkový objem podpory poskytnutej z programu Prvá pomoc v mesiacoch marec - december 2020 v členení podľa veľkostných kategórií (v EUR)

Mikropodniky z opatrení ktoré financovalo MPSVaR SR, získali najviac finančnej podpory. Z opatrenia č.2 a opatrenia č.3 šla takmer celá finančná výpomoc tejto veľkostnej kategórii podnikov. Skupina veľkých podnikov čerpala taktiež vysokú finančnú pomoc. Najviac to bolo s opatrení č.3A a č.3B.

Finančné podpory okrem podnikateľom a SZČO ktoré bolo možné získať z MPSVaR, boli ponúkané aj iné formy finančnej či nefinančnej podpory. Patria medzi ne napríklad dotácie na nájomné, odklady platieb a ostatné formy pomoci. Ministerstvo hospodárstva SR spravoval vyplácanie dotácií na úhradu nájomného. Po splnení podmienok, nájomca alebo prenajímateľ mohol požiadať o dotáciu. Zľava na nájomné sa pohybovala maximálne do 50% výšky nájomného v období sťaženého užívania. Dotácie boli poskytované na základe výzvy ktorú zverejnilo

ministerstvo hospodárstva na ich stránke. V prvej vlne si mohli podnikatelia požiadať o dotáciu počas celej doby sťaženého užívania predmetu nájmu (od marca do 23.06.2020). Žiadosti počas druhej vlny bolo možné podať od 16.12.2020 do 30.06.2021. Cieľom bola ochrana nájomcov súvisiaca s omeškaním platenia nájomného. Omeškanie však muselo mať bezprostredný súvis s pandémiou.

Odklady platieb čiže poistné, dane, leasing či úvery bolo zamestnávateľom umožnené prostredníctvom Sociálnej poisťovne. Odklady platieb sa týkali podnikateľov ktorým v čase obmedzenia alebo prerušenia prevádzky poklesol obrat a príjem o 40% alebo viac. Počas prvej vlny, podnikatelia mali možnosť odložiť podanie daňového priznania k dani z príjmov a zaplatať dane za rok 2019 do 31.10.2020. Podnikatelia mali taktiež možnosť od apríla do konca decembra 2020 požiadať banku alebo nebankový subjekt o odklad splátok z úveru alebo leasingu. Banky mohli poskytnúť odklad takejto splátky najviac o 9 mesiacov. V čase pandémie mohli podnikatelia taktiež požiadať o zvýhodnené úvery buď z Eximbanky alebo Slovenskej záručnej a rozvojovej banky. Od apríla 2020 Eximbanka poskytovala pre MSP úvery za zvýhodnených podmienok. Cieľom bolo podporiť udržanie prevádzky a zamestnanosti MSP, aby dokázali prekonať pandemické obdobie. Výška takéhoto úveru sa pohybovala medzi 100 000 až 500 000 tisíc eur ale celková výška poskytnutého úveru nemohla presiahnuť 50% celkového obratu MSP za rok 2019. Splatnosť úveru bola stanovená na 3 roky. Slovenská záručná a rozvojová banka poskytovala úver MSP klientom ktorých ovplyvnila pandémia Covid prevádzkový úver PODNIKATEĽ 2020. Tento úver sa čerpal v dvoch formách a to ako záruka za úver alebo vo forme úhrady úroku z úveru. Výška úveru mohla byť najviac v sume 50% celkového obratu klienta, za rok 2019. Minimálna výška takéhoto úveru bola 10 000 a maximálna 350 000 eur. Doba splatnosti bola nastavená na 3 roky a úroková sadzba 4% p. a. Úver bolo možné použiť na financovanie investícií do hmotného alebo nehmotného majetku súvisiaci s udržaním prevádzky a zamestnanosti, splatenie záväzkov voči Sociálnej poisťovni či zdravotným poisťovniam. Medzi ďalšie formy pomoci patrila pomoc zo strany Ministerstva spravodlivosti SR. Pri podnikateľoch kde evidovali zvýšený počet pohľadávok po lehote splatnosti alebo poklesu tržieb, ktoré ohrozovali existenciu prevádzok, mohli požiadať o dočasnú ochranu podnikateľov. MPSVaR počas trvania pandémie vyplácala takzvané pandemické PN, pandemické ošetrovné člena rodiny ktoré bolo závislé od trvania choroby alebo trvania ošetrovania. Na podporu podnikateľov sa tak isto využili rôzne účelové podpory a to tak že jednotlivé ministerstvá presunuli nevyužívané finančné prostriedky z Eurofondov a použili ich na pomoc napríklad pri platení energie, podporu zdravotníctva, podporu MSP atď.. Ďalej sa zaviedli rôzne formy nefinančnej pomoci ako napríklad zmeny v Zákonníku práce. Podnikatelia mohli nariadiť tým

zamestnancom, u ktorých to oblo možné prácu z domu (homeoffice). Pomoc prišla aj z Ministerstva dopravy pre podniky pôsobiace v oblasti cestovného ruchu a gastro prevádzok. Ministerstvo dopravy chcelo touto finančnou podporou zmierniť dopady krízy na sektore cestovného ruchu. O pomoc mohli požiadať všetky prevádzky ktoré nemali nedoplatky na poistnom a sociálnom poistení, neboli v likvidácii mali vysporiadané finančné vzťahy zo štátom, nečerpali prostriedky EÚ alebo iného orgánu štátnej správy. Prevádzka taktiež musela spĺňať podmienku poklesu obratu o viac ako 40% vzhľadom na rok 2019 v rovnakom období. Maximálna výška pomoci však nesmela presahovať 200 000eu. Po prvej etape prišla druhá etapa pomoci z Ministerstva dopravy a bola založená na rovnakom princípe s tým rozdielom že podniky nemuseli mať vysporiadané povinnosti voči sociálnej a zdravotnej poisťovni. Celková suma ktorú bolo možné čerpať v druhej etape bola 120 miliónov eur. Na záver aj Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR vyhlásilo podporu kultúry, umenia a kreatívneho priemyslu. Výška jedného grantu per podniky pôsobiace v tejto oblasti od 50 do 200 tisíc eur a celková výška bola stanovená na 1,5 milióna eur.

1.4. Vývoj MSP počas pandémie

Úspešné obdobie pre malých a stredných podnikateľov na Slovensku, trvajúce prakticky od ukončenia globálnej finančnej a hospodárskej krízy, definitívne ukončila koronakríza. Pandémia vírusu Covid-19 viedla k výraznému poklesu domáceho a zahraničného dopytu a nutnosti prijímania širokej škály protipandemických opatrení, ktoré zásadne ovplyvnili viaceré sektory hospodárstva. Vysoká citlivosť podnikateľského prostredia na tak zásadnú zmenu podmienok sa prirodzene prejavila v podobe zastavenia rastu početnosti malých a stredných podnikov, ku ktorému dochádzalo v predchádzajúcej dekáde. Z údajov Štatistického úradu SR vyplýva, že sa počet aktívnych MSP na Slovensku medziročne takmer nezmenil (rast o 0,3 %). Ešte v roku 2019 sa početnosť MSP zvýšila v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 6,3 %, pričom išlo o najdynamickejší rast počtu MSP od roku 2007. Počet MSP sa na konci roka 2020 pohyboval na úrovni 597 171. V porovnaní s rokom 2019 sa ich počet zvýšil len o 1 800. Podľa dezagregovaných údajov za jednotlivé veľkostné kategórie podnikov (zobrazené v tabuľke č. 1), došlo k veľmi miernemu nárastu početnosti len v skupine mikropodnikov s 0-9 zamestnancami, medziročne o 0,5 %. V prípade ostatných veľkostných kategórií bol zaznamenaný pokles aktívnych podnikateľských subjektov. Najzásadnejší, o 7,6 % u malých podnikov, ktorí zamestnávajú 10-49 zamestnancov. Počet stredných podnikov sa znížil o 6,9 %. V rovnakom období bol zaznamenaný aj pokles početnosti veľkých podnikov o 4,3 %. Pre podnikateľské prostredie na Slovensku je typickou črtou vysoké zastúpenie mikropodnikov. Z celkového počtu aktívnych podnikateľských subjektov v roku 2020 tvorili mikropodniky až 97,2 %. V absolútnom

vyjadrení to predstavuje 580 940 subjektov. Štruktúru podnikateľských subjektov ďalej doplnili malé podniky s podielom 2,3 % (v absolútnom vyjadrení 13 491) a stredné podniky s najmenším zastúpením 0,5 %, resp. 2 740 subjektov. Podiel veľkých podnikov na celkovom počte aktívnych podnikateľských subjektov zostal zachovaný z predchádzajúcich rokov na úrovni 0,1 %, čo v absolútnom vyjadrení znamená 642 subjektov.

Veľkostné kategórie/právne formy	Podniky	Živnostníci	Slobodné povolania	SHR	Spolu		Index 2020/2019
					Abs.	Podiel v %	
Mikropodniky (0-9)	249 927	311 309	22 954	3 750	580 940	97,20%	↑ 100,5
Malé podniky (10-49)	12 547	928	14	12	13 491	2,30%	↓ 92,4
Stredné podniky (50-249)	2 710	29	1		2 740	0,50%	↓ 93,1
Veľké podniky (250 a viac)	639	3			642	0,10%	↓ 95,7
Spolu MSP (0-249)	258 174	312 266	22 969	3 762	597 171	99,90%	↑ 100,3
Spolu podnikateľské subjekty	259 913	312 269	22 969	3 762	597 813	100,00%	↑ 100,3

Tabuľka 1: veľkostné kategórie/právne formy

Za uplynulú dekádu sa zároveň zvyšuje dynamika MSP, čo znamená, že postupne vzniká a zaniká čoraz viac podnikateľských subjektov. Prirodzene vyšší počet nových MSP je pozorovaný v regiónoch s vyššou podnikateľskou aktivitou. Z pohľadu dĺžky podnikania patria medzi najstabilnejšie MSP so sídlom v okresoch na Považí. Priemerná dĺžka podnikania sa však za uplynulú dekádu zvýšila na celom území Slovenska. Väčšou priemernou dĺžkou podnikania sa vyznačujú FO – podnikatelia, pričom najdlhšie (v priemere 11 až 13 rokov) podnikajú FO – podnikatelia na Západnom Slovensku, Považí, Košiciach a v okresoch Banská Bystrica, Zvolen, Martin alebo Poprad. Najdlhšie podnikajú MSP v priemysle, nasleduje stavebníctvo a služby, čo je výsledkom vysokej dynamiky MSP v sektore služieb.

2. Cieľ práce a metodika

Hlavným cieľom bakalárskej práce je posúdenie dopadu pandémie Covid na finančnú stabilitu vybraného odvetvia a vybraného podniku. Analyzované odvetvie bolo zvolené také, aby reflektovalo zmeny vo finančnej situácii podnikov, ktoré v rámci neho podnikajú. Pre účely práce sme uvažovali o odvetví „Cestovný ruch“.

Čiastkovými cieľmi sú:

- zhodnotenie dopadu pandémie Covid na vybrané odvetvie
- zhodnotenie dopadu pandémie Covid na vybraný podnik

Metódy, ktoré boli v práci využité boli nasledovné:

- Metóda Analýzy – pomocou vybraných finančných ukazovateľov zhodnotiť finančné hospodárenie podniku, odvetvia.
- Metóda syntézy – Na základe štatistického vyhodnotenia ukazovateľov zosumarizovanie poznatkov
- Metóda deskripcie - štúdium odbornej literatúry, správne vymedzenie pojmov
dohľadanie pojmov, správne pochopenie definícií
- Komparácia dostupných dokumentov s informáciami nadobudnutými z účtovných súvah
- V práci boli použité matematické výpočty

3. Výsledky práce

3.1. Analýza vybraného odvetvia

Vybrané odvetvie je cestovný ruch konkrétne Ubytovacie služby a zariadenia. Odvetvové (podnikateľské) štatistiky sú zamerané na získanie relevantných, konzistentných a porovnateľných informácií v rámci daného odvetvia alebo odvetví navzájom. Informácie sa týkajú hlavne produkčných ekonomických aktivít podnikov, ktoré sú výsledkom ich hospodárskej činnosti. Podnikateľské štatistiky sú výsledkom podnikových zisťovaní a zahŕňajú oblasť podnikových mikrodát. V tejto časti práce vymedzíme oblasti základných ekonomických ukazovateľov na sledovanie štruktúry hospodárenia jednotlivých produkčných ekonomických činností v cestovnom ruchu. Toto odvetvie zažilo obrovský šok, keďže išlo o sektor, ktorý si vyžaduje väčšiu mieru osobného kontaktu v porovnaní s niektorými inými sektormi. Klesla produktivita hlavne v sektoroch s nízkymi úrovňami produktivity do ktorého patrí aj rekreácia. Toto odvetvie malo na Slovensku najväčšiu pravdepodobnosť získať podporu štátu

V Analýze budeme pozornosť venovať vývoju cestovného ruchu v ubytovacích zariadeniach na Slovensku, v jednotlivých mesiacoch v porovnaní za predošlé obdobia. Ako prvé začneme Vývojom cestovného ruchu v ubytovacích zariadeniach na Slovensku v júni 2021. Návštevnosť v hoteloch rástla ale hostí bolo stále len necelá polovica oproti číslam z pred dvoch rokov. Zahraniční hostia stále pribúdajú pomaly a tvoria iba 16% oproti situácii s pred dvoch rokov kedy sa podiel týchto hostí sa zvýšil až na úroveň 40%. V tomto mesiaci navštívilo zariadenia takmer 288-tisíc ľudí. a strávili v nich 807-tisíc nocí, čo sú dva a pol násobné hodnoty z predošlého mesiaca a o polovicu vyššie ako pred rokom. V porovnaní so situáciou pred pandémiou v roku 2019 v tomto období bolo v ubytovacích zariadeniach len necelá polovica hostí. Vtedy ubytovacie služby využívalo 610-tisíc osôb a hostia strávili v ubytovacích zariadeniach 1,6 milióna nocí. V mesiaci jún väčšinu návštevníkov tvorili domáci turisti a to až 84% podielu na celkovej návštevnosti. Navyše turistov v tomto mesiaci navštívilo Žilinský kraj potom Prešovský a Banskobystrický kraj. Spolu tvorili tieto kraje až 60% domácej návštevnosti. Aj naďalej pretrvával veľký prepád zahraničných hostí. Počas júna bolo ubytovaných 47-tisíc zahraničných návštevníkov, skoro zo 113-tisíc prenocovaniami. V júni 2019 navštívilo našu krajinu až päť krát viac cudzincov. Nízky počet turistov zo zahraničia bol najviac citeľný v Bratislavskom kraji, v ktorom v čase pred pandémiou tvorili cudzinci neväčší podiel v čase pred pandémiou. Celková návštevnosť regiónu nášho hlavného mesta bola oproti roku 2019 bola nižšie o 71,5%. a počet zahraničných hostí klesol až o 84,1%. Súhrne sa ubytovalo v zariadeniach cestovného ruchu za mesiac január až jún 2021 647.tisíc návštevníkov. čo predstavuje

medziročný pokles o takmer 59%. Počet domácich návštevníkov klesol o 49% a cudzincov o 79%. V porovnaní s prvým polrokom 2019 využilo ubytovanie o 74% mene domácich turistov a o 92% menej zahraničných turistov. Čo sa týka vývoju kapacít na konci druhého štvrťroka poskytovalo ubytovacie služby 4 586 ubytovacích zariadení. K dispozícii bolo 71-tisíc izieb ktoré dosahovali celkový počet lôžok 185,8 tisíca, čo predstavuje v druhom štvrťroku 15,1% a využitie izieb 19,4%. Vývoj cestovného ruchu v auguste 2021 návštevnosť hotelov a penziónov zlomila rekord počtu domácich hostí avšak nenahradila prepád hosti z iných krajín. Počet domácich turistov vzrástol medziročne v tomto mesiaci o 4,4% a v porovnaní z rokom 2019 dokonca o vyše 15%. Avšak ani tieto hodnoty nenahradili výrazný prepád cudzincov. Celková návštevnosť stále zaostávala medziročne o 2,4% a s obdobia roku 2019 o 15,7%. V auguste v roku 2021 navštívilo ubytovacie zariadenia cestovného ruchu 668-tisíc osôb. Tento počet je o niečo nižší ako počet pred rokom a stále výrazne menej ako v roku 2019 pred pandémiou, kedy služby využilo 792-tisíc hostí. Počet prenocovaní zaostával ešte výraznejšie. V auguste roka 2021 návštevníci strávili v zariadeniach približne 2 milióny nocí, v rovnakom období pred pandémiou to bolo 2,5 milióna.

Z hľadiska regiónov sa v žiadnom z nich nepodarilo prekonať celkovú návštevnosť ktorú regióny dosahovali v roku 2019. Najdynamickejšie narástli počty domácich hostí v Prešovskom a Žilinskom kraji. Nárast dosiahol až 30%. Takmer polovica domácich návštevníkov strávili dovolenku práve v týchto krajoch. Domáci turisti v súhrne predstavovali 81% podielu na celkovej návštevnosti v ubytovacích zariadeniach počas augusta ktorý je aj dlhodobo označovaný ako mesiac z nevyššou návštevnosťou počas roka. Ubytovacie služby využilo v auguste 130-tisíc zahraničných hostí. Bol to najvyšší počet cudzincov za posledný rok medziročne to bol pokles o 23.2% a v porovnaní s rokom 2019 ubudlo až 60% cudzincov. Jediným okresom, kde počet zahraničných návštevníkov (27,9 tisíca osôb) prevyšoval domácu klientelu, bol okres Bratislava I, cudzinci tu tvorili 70 % celkovej návštevnosti. Bol to zároveň okres s najvyššou zahraničnou návštevnosťou počas augusta. Podiel cudzincov opäť vzrástol v novembri a tvorilo ho 35% návštevnosti čo bol najvyšší podiel od januára 2020. Ubytovacie zariadenia cestovného ruchu zaznamenali v tomto mesiaci štvornásobný medziročný nárast cudzincov a počet domácich návštevníkov sa zvýšil o tretinu. V porovnaní s rokom 2019 ktorý bol predpandemický sú to stále iba štvrtinové hodnoty. V novembri 2021, keby boli ubytovacie zariadenia vo vybraných okresoch Slovenska zatvorené pre bežnú klientelu kvôli Covid automatu ktorý zaviedla vláda Slovenskej republiky dosiahla návštevnosť 120-tisíc osôb. medziročne sa počet hostí zvýšil o tri štvrtiny, ale oproti roku 2019 to bola iba štvrtina. Počet prenocovaní rástol 1,4-násobne a hostia strávili 372-tisíc nocí v ubytovacích zariadeniach. V porovnaní z rokom 2019 kedy to bolo 1,2 milióna nocí je to obrovský pokles. Podobnú návštevnosť ako v novembri mali hotely aj v máji

2021, 120-tisíc návštevníkov, ale s tým rozdielom že podiel zahraničných návštevníkov predstavoval iba 14% percent zatiaľ čo v novembri tohto roka navštívilo ubytovacie služby 42-tisíc návštevníkov zo zahraničia čo predstavuje 35% podiel celkovej návštevnosti za mesiac november. V tomto mesiaci všetky kraje zaznamenali nárast zahraničných hostí. Najviac cudzincov však dosiahol bratislavský kraj, kde počet zahraničných návštevníkov predbehol domácu návštevnosť a tvoril 60% celkovej zahraničnej návštevnosti na Slovensku. V súhrne od januára sa v zariadeniach cestovného ruchu ubytovalo 2,65 milióna ľudí čo predstavovalo medziročný pokles o 16%. V porovnaní z rovnakým obdobím pred pandémiou v roku 2019 bol celkový počet hostí nižší o 56% pričom najvýraznejší prepád zaznamenala návštevnosť cudzincov

Kapacity a výkony ubytovacích zariadení v Slovenskej republike - ročné údaje	2019	2020	2021
Ubytovacie zariadenia spolu	4 487	4 309	4 550
Návštevníci spolu	6 432 934	3 210 007	2 724 587
Domáci návštevníci	3 957 840	2 355 996	2 148 900
Zahraniční návštevníci	2 475 094	854 011	575 687
Prenocovania spolu	17 703 695	9 790 597	8 169 505
Prenocovania domácich návštevníkov	11 452 830	7 443 029	6 704 262
Prenocovania zahraničných návštevníkov	6 250 865	2 347 568	1 465 243
Lôžka k 31. 12.	186 221	181 588	184 938
Využitie stálych lôžok (%)	32,4	26,2	22,3

Tabuľka 2: Kapacity a výkony ubytovacích zariadení v Slovenskej republike - ročné údaje

Rovnako ako kapacity a výkony ubytovacích zariadení aj tržby za vlastné výkony vyzerajú podobne. Pozrieme sa hlbšie na jednotlivé mesiace a ako vplývali opatrenia na tržby týchto zariadení. Rok 2019 odráža bežnú situáciu na Slovensku bez pandémie. Ubytovacie zariadenia prosperujú počas letnej sezóny sa im tržby zvyšujú čo je pochopiteľné lebo v tomto období cestovný ruch vrcholí. V roku 2020 môžeme sledovať obrovský pokles tržieb hlavne od tretieho mesiaca tohto roku kedy sa zaznamenal prvý prípad Covid na našom území. V 4 mesiaci kedy sa začali zavádzať prísne opatrenia ako marca ústredný krízový štáb prijal prvé prísne opatrenia ohľadom zatvorenia voľnočasových zariadení, zastavení medzinárodnej prepravy a zavedení povinnej 14-dňovej karantény pre všetkých, ktorí sa vrátia zo zahraničia. sledujeme aj obrovský pokles tržieb v tomto odvetví. Opatrenia však netrvali dlho a štát sa snažil čo najviac opatrenia uvoľniť aby ekonomika utrpela čo najmenšie straty a počas Apríla – Júna. Na základe opatrení Úradu verejného zdravotníctva a priaznivej epidemiologickej situácie boli otvorené prevádzky, služby, priestranstvá a hromadné podujatia. Neskôr v mesiaci Jún bol zrušený núdzový stav čo pomohlo zvýšiť aj tržby v týchto mesiacoch, Kedy v Auguste dosiahli ubytovacie zariadenia takmer podobné tržby ako v roku 2019. Zároveň sa na konci tohto mesiaca vyhlásila Druhá vlna

pandémie čo sa opäť podpísalo na obrovských zníženíach tržieb v tomto odvetví. V augusta zverejnilo Ministerstvo zdravotníctva pandemický plán, ktorý opisuje postup jednotlivých zložiek štátu v prípade pandémie. Súčasťou pandemického plánu bol aj tzv. semafor, varovný systém, ktorý pomocou troch farieb, zelenej, oranžovej a červenej, zjednodušoval sledovanie epidemiologickej situácie a opatrení. Na základe farby, kedy červená reprezentuje najhoršiu situáciu – kde museli mať všetky ubytovacie služby zavreté a zelená najlepšiu – kde sa mohli takéto služby poskytovať. Situácia trvala až do konca roka a ani začiatkom roka 2021 kedy bol začiatkom januára Sprísnený zákaz vychádzania, zatvorené boli všetky lyžiarske strediská, hotely nemôžu prijať nových hostí a ubytovaní hostia si nemôžu svoj pobyt predĺžiť sa situácia nezlepšovala. Ubytovacie zariadenia dosiahli v druhom štvrtroku 2021 tržby v hodnote 38,4 milióna eur, ide o dvojnásobok tržieb ako v 2. štvrtroku 2020, kedy bola situácia ovplyvnená prvou vlnou pandémie. Oproti rovnakému obdobiu pred pandemiou (2. štvrtrok 2019) však tržby v mesiacoch apríl až jún dosiahli len tretinovú hodnotu. Návštevníci zo zahraničia realizovali tržby v hodnote 6,6 milióna eur a tvorili len 17,1% podielu na celkových tržbách ubytovateľov. Tržby domácich návštevníkov dosahovali 31,8 milióna eur a tvorili tým pádom 82,9 percenta podielu na celkových tržbách. Najväčšiu tržbu s pomedzi krajov dosiahli ubytovacie zariadenia v Nitrianskom kraji a v Košickom kraji. V novom roku kvôli zlepšujúcej sa pandemickej situácii sa opatrenia úplne zrušili a v porovnaní z minulým rokom tržby za prvé tri mesiace výrazne stúpili avšak ešte stále nedosiahli hodnoty z roku 2019 z obdobia z pred pandémie.

Tržby za vlastné výkony	Ubytovanie	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
		138,6	117,6	126,4	123,6	148,3	164,1	169	176,8	145,8	144,8	129,2	132,70
		2020	2020	2020	2020	2020	2020	2020	2020	2020	2020	2020	2020
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
		137,8	129,7	62,2	19	27,3	63,6	120	146,7	102,9	54,3	41,1	37,1
		2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
		16,6	17,8	22,1	22,2	38,4	72,7	122,5	147,9	126,8	93	53,7	42,9
		2022	2022	2022									
		1.	2.	3.									
		67	79,6	103,2									

Tabuľka 3: Tržby za vlastné výkony

3.2. Analýza vybraného podniku

Pre finančnú analýzu podniku som si do mojej bakalárskej práce vybral spoločnosť hotel Partizán ktorý sa podľa SK NACE odvetvového členenia zaraďuje do 55100 Hotelové a podobné ubytovanie. Podľa počtu zamestnancov 50 - 99 sa k roku 2022 radí do veľkostnej kategórie

stredné podniky. Hotel partizán sa nachádza v Nízkych Tatrách a poskytuje vysokokvalitné služby v oblasti ubytovania. Prevádzkujú wellness, zábavné aktivity v podaní športov. Poskytujú stravovacie služby kde mnoho z nich pripravujú z vlastných produktov. V okolí sa nachádzajú tri lyžiarske strediská. Patria medzi najlepšie kongresové rezorty na Slovensku.

Analýzou štruktúry majetku sledujeme hlavne rozloženie majetku v jednotlivých zložkách. Ďalej sa sleduje jeho zmena oproti minulým obdobiam. Hodnota majetku by mala z dlhodobého hľadiska rásť, iba vtedy podnik zvyšuje svoju hodnotu. Pri analýze zdrojov krytia sa sleduje štruktúra vlastných a cudzích zdrojov. Keď prevyšujú vlastné zdroje podnik je stabilnejší, nezávislejší a má väčšiu schopnosť prežiť prípadnú krízu. Zadlžený podnik je síce menej stabilný a závislý na svojich veriteľoch, dokáže mať lepšie výsledky rentability a ziskovosti. Totižto cudzí kapitál je lacnejší ako vlastný.

Štruktúra majetku	2019	2020
	Hodnota	Hodnota
Majetok	26 144 934	27 522 454
Neobežný majetok	25 679 514	26 716 686
Softvér	67 197	67 196
Obstarávaný DNM	6 175	8 775
Dlhodobý hmotný	24 989 514	25 356 648
Pozemky	948 292	971 145
Stavby	19 924 718	20 121 769
Samostatne hnuteľné veci	4 089 898	4 234 531
Základné stádo a ťažne zv.	25 344	27 942
Ostatný DHM	1 262	1 261
Dlhodobý finančný majetok	690 000	1 360 038
Podielové CP a podiely v DÚJ	690 000	690 000
Ostatný DFM	0	670 038
Obežný majetok	465 420	805 768
Krátkodobé pohľadávky	120 968	527 419
Finančné účty	201 728	161 938
Zásoby	142 724	116 411

Tabuľka 4: Štruktúra majetku

Štruktúra zdrojov krytia	2019	2020
	Hodnota	Hodnota
Celkový kapitál	18 377 404	19 149 998
Vlastný kapitál	8 615 471	8 909 192
Základné imanie	5 473 679	5 473 679
Ostatné kapitálové fondy	45 379	45 379
Zákonný rezervný fond	70 473	124 137
Nerozdelený zisk minulých rokov	2 213 880	2 985 337
Výsledok hospodárenia bežného účtovného obdobia	812 060	280 660
Záväzky	9 761 933	10 240 806
Rezervy	212 682	206 060
Dlhodobé záväzky	2 148 799	2 034 618
Krátkodobé záväzky	1 788 004	1 593 446
Úvery	5 612 448	6 612 742
Dlhodobé bankové úvery	5 149 561	6 098 983
Krátkodobé bankové úvery	462 887	513 759

Tabuľka 5: Štruktúra zdrojov krytia

Keď sa pozrieme na štruktúru majetku je zrejmé, že väčšinu majetku tvorí neobežný majetok. Pri hlbšom skúmaní zistíme že v neobežnom majetku dominuje položka Stavby. Zvyšujú sa nám pohľadávky čo by mohlo znamenať že spoločnosti sa poskytol úver. Klesá nám aj hodnota finančných účtov, čo znamená, že podnik drží menšiu hotovosť. V štruktúre financovania vidíme že vlastný kapitál tvorí skoro 50%. Za posledný rok sa vlastný kapitál zvýšil ale tak isto aj záväzky. V štruktúre krátkodobých a dlhodobých záväzkov môžeme sledovať pokles ale pravdepodobne na základe situácii s pandémiou bola spoločnosť nútená zobrať úver v hodnote skoro jedného milióna eur.

Analýza štruktúry nákladov a výnosov sleduje v prvom rade to kde vznikajú náklady a výnosy. Podnik by mal mať najväčší podiel v hospodárskej činnosti (preto bol aj vytvorený aby tvoril hodnotu v hospodárskej činnosti). Príliš veľký podiel výnosov vo finančnej činnosti alebo v mimoriadnej môže viesť k záveru, že v budúcom období prípadný dobrý výsledok už nezopakuje. Mimoriadnou činnosťou môžeme rozumieť príjem zo škodovej udalosti a vo finančnej činnosti to môžu byť výnosy z obchodovania na burze. Keď bude mať podnik takúto štruktúru výnosov, je veľmi málo pravdepodobné, že sa výnosy budú opakovať aj v ďalších rokoch.

V druhom prípade sa sleduje vývoj výnosov a nákladov z dlhodobého hľadiska. Pri zvyšovaní výroby budú obe tieto zložky rásť, ale ak výnosy rastú rýchlejšie ako náklady, znamená to že podnik hospodárnejšie využíva svoje zdroje

Štruktúra nákladov	2019	2020
	Hodnota	Hodnota
Celkové náklady (vrátane DZP)	1 708 499	1 294 282
Celkové náklady (bez DZP)	1 424 013	1 195 613
Náklady voči audítorskej spoločnosti	4 550	4 690
Ostatné významné položky nákladov za poskytnuté služby	1 196 238	931 061
Ostatné významné položky nákladov z hospodárskej činnosti,	54 426	94 804
Finančné náklady	168 799	165 058
Daň z príjmov	284 486	98 669
Splatná daň z príjmov	215 967	80 112
Odložená daň z príjmov	68 619	18 557

Tabuľka 6: Štruktúra nákladov

Štruktúra výnosov	2019	2020
	Hodnota	Hodnota
Celkové výnosy	6 894 017	5 162 369
Tržby s predaja tovaru	56 095	34 496
Tržby z predaja služieb	3 745 240	2 612 705
Tržby za vlastné výrobky	3 092 682	1 900 603
Spolu z ostatnej hospodárskej činnosti		614 565
Dotácia z úradu práce na udržanie zamestnanosti		227 470
Dotácia na nájom		20 294
Dotácia Región Horehronie		21 040
Dotácie na obstaranie DHM		60 437
Dotácia na podporu cestovného ruchu		120 016
Dotácia vzdelávanie SIA fondy		9 145
Storno poplatok		119 274
Prijaté náhrady škôd		11 010
Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti		25 879

Tabuľka 7: Štruktúra výnosov

Zo štruktúry vyplýva, že najväčšie náklady ako aj výnosy sa sústreďujú na služby.

Môžeme si všimnúť poklesu zložiek nákladov ako aj výnosov, čo bolo spôsobené pravdepodobne

pandémiou. Keďže náš podnik sa sústreďuje hlavne na ubytovacie a reštauračné služby. S úbytkom návštevníkov v roku 2020 klesli aj náklady na prevádzkovanie hotela ale zároveň aj tržby. nárastom predaja. Najhoršie je na tom fakt, že výnosy klesli o viac ako milión eur, zatiaľ čo náklady klesli len o približne päťstotisíc. Tento fakt by mohlo viesť k neschopnosti platiť náklady čo zároveň môže vysvetľovať úver spoločnosti ktorý sme spomínali v štruktúre majetku. V štruktúre výnosov v bunke „spolu z hospodárskej činnosti“ môžeme vidieť ako spoločnosť pred pandémiou v roku 2019 nečerpala žiadne dotácie na rozdiel v roku 2020 čerpala dotácie v hodnote 614 565eur. Pričom najväčšiu dotácia 227 470eur je z dotácii z úradu práce na udržanie zamestnanosti. Táto dotácia pochádza z balíka prvá pomoc opatrenie č.1.

Analyzovať finančnú situáciu v podniku možno s použitím veľa metód ale najčastejšie sú to finančné pomerové ukazovatele. Metóda vznikla začiatkom 20. storočia v USA a dnes je najpoužívanjšou metódou finančnej analýzy podniku. Sústava relatívnych finančných ukazovateľov je zvolená tak, aby umožnila analyzovať rozhodujúce stránky finančnej situácie podniku.

Považujeme za ne tieto: Schopnosť hradiť záväzky, predpokladáme štandardné správanie podniku, pri ktorom je jeho schopnosť hradiť záväzky určená len jeho finančnou situáciou. O tejto schopnosti vypovedajú ukazovatele likvidity – je také zloženie majetku a zdrojov majetku, ktoré umožňuje uskutočňovať platby plynule

Úroveň využitia majetku, tu opodstatnene predpokladáme, že má výrazný vplyv na finančnú situáciu podniku. Že v podniku lepšie využívajúcom viazaný majetok je i finančná situácia konsolidovanejšia ako v podniku s horším využitím majetku. O tejto stránke vypovedajú ukazovatele aktivity – merajú efektívnosť s akou firma využíva zverené zdroje.

Štruktúru finančných zdrojov pôsobiacu na stabilitu (nestabilitu) podniku. Vypovedajú o nej ukazovatele zadlženosti – merajú schopnosť firmy splácať svoje dlhy.

Celkovú výnosnosť podniku, ktorá syntetizuje predchádzajúce tri stránky do jednej charakteristiky. Vypovedajú o nej ukazovatele rentability – meradlo schopnosti podniku vytvárať nové zdroje, resp. dosahovať zisk pomocou investovaného kapitálu. Je vlastne vyjadrením miery zisku. Prvé tri ukazovatele možno vyčíslieť na základe účtovných závierok, poskytujú tak pohľad na situáciu podniku z vnútra.

Samotná sústava pomerových finančných ukazovateľov má sama o sebe nízku vypovedaciu hodnotu. Preto je dôležité jednotlivé ukazovatele porovnať s inými podnikmi. Vybral som preto podniky ktoré pôsobia v rovnakej oblasti a to poskytovanie vysokokvalitných ubytovacích služieb

vo Vysokých Tatrách, konkrétne hotel Bellevue a hotel Sorea. Na základe toho zistíme ako podnik obstál s konkurenciou a zistíme jeho polohu v priestore. Výsledkom môže byť, že podnik je na tom horšie ako ostatné podniky.

Je jasné, že finančne stabilný podnik je schopný hradiť záväzky, podnik s finančnými ťažkosťami má s tým problémy. Schopnosť podniku hradiť svoje záväzky je ovplyvnená mnohými skutočnosťami, no dve sú mimoriadne dôležité: štruktúra majetku, primeraný a pravidelný prítok peňažných prostriedkov. Štruktúra majetku pôsobí na túto schopnosť v dôsledku toho, že jednotlivé majetkové súčasti sa vyznačujú rôznou likvidnosťou. Likvidnosť sa pritom rozumie schopnosť (rýchlosť) ich transformácie z danej podoby (napríklad pohľadávky) na peňažné prostriedky, pomocou ktorých je možné zaplatiť svoje záväzky. Pri zohľadňovaní tejto skutočnosti rozdeľujeme majetok do niekoľkých tried: najlikvidnejší: krátkodobý finančný majetok (peniaze, účty v bankách) majetkové súčasti realizovateľné v krátkej dobe (krátkodobé pohľadávky) menej likvidné (zásoby) dlhodobé likvidné (obligácie, termínované vklady, dlhodobé pohľadávky) nelikvidné (takmer nelikvidné, napríklad dlhodobý hmotný majetok).

Ukazovatele likvidity (partizán)	Min	Max	2019	2020
Pohotová likvidita I.s	0,2	0,6	0	0
Bežná likvidita II.s	1	1,5	0,06	0,33
Celková likvidita III.s	2	2,5	0,14	0,4
Ukazovatele likvidity (bellevue)	Min	Max	2019	2020
Pohotová likvidita I.s	0,2	0,6	0	0
Bežná likvidita II.s	1	1,5	0,2	0,5
Celková likvidita III.s	2	2,5	0,31	0,61
Ukazovatele likvidity (sorea)	Min	Max	2019	2020
Pohotová likvidita I.s	0,2	0,6	0	0
Bežná likvidita II.s	1	1,5	0,16	0,80
Celková likvidita III.s	2	2,5	0,27	0,90

Tabuľka 8: Ukazovatele likvidity

Pohotová likvidita vypovedá o vzťahu medzi najlikvidnejšou časťou majetku a krátkodobými cudzími zdrojmi. Krátkodobými cudzími zdrojmi rozumieme krátkodobé záväzky, krátkodobé bankové úvery a krátkodobé finančné výpomoci. Za optimálny pomer uvádzaný v mnohých publikáciách sa uvádza 0,2 – 0,6. Bežná likvidita vypovedá o tom, ako je firma schopná splatiť svoje krátkodobé dlhy bez predaja zásob. Čitateľ zlomku je rozšírený o krátkodobé pohľadávky. Za odporúčané hodnoty sa považujú tie, ktoré sa nachádzajú v intervale 1 – 1,5. Ukazovateľ celkovej likvidity je v čitateli doplnený o zásoby. Zásoby je potrebné preveriť, vylúčiť dubiózne zásoby, zrealizovať stav tých, ktoré sa neúmerne pomaly obracajú. Hodnota ukazovateľa by sa mala pohybovať v rozpätí 2 – 2,5. V našom podniku (Partizán) môžeme sledovať veľmi

nízke hodnoty likvidity ale tak isto aj pri zvyšných dvoch porovnávaných hoteloch. Všetky hotely nedisponovali krátkodobým finančným majetkom, preto tieto hodnoty ani zďaleka nedosahujú odporúčanú úroveň. Medziročný vývoj môžeme vidieť malý nárast ukazovateľov ale stále sa pohybujeme pod minimálnou hodnotou. Bežná likvidita má pri každom porovnávanom podniku výrazne zlé hodnoty, tak isto aj celková likvidita je na tom podobne. Vidíme však že náš skúmaný hotel je na tom oproti konkurencii podobne aj keď z tohto porovnania vyšiel s najhoršími hodnotami. Celkové hodnotenie likvidity je ale negatívne aj napriek malému zlepšovaniu medziročných hodnôt. Aj keď podnik má nízke hodnoty likvidity, stále generuje zisk a má pravidelný prísun peňažných prostriedkov cez tržby, čo by malo byť dostatočné na to aby si podnik plnil svoje záväzky.

Ukazovatele zadlženosti slúžia na monitorovanie štruktúry finančných zdrojov podniku. Podiel vlastných a cudzích zdrojov ovplyvňuje finančnú stabilitu podniku. Vysoký podiel vlastných zdrojov robí podnik stabilným, nezávislým, pri ich nízkom podiele je naopak podnik labilný, výkyvy na trhu a zneistenie veriteľov môže mať vážne dôsledky. Vlastný kapitál je pre podnik drahší, lebo vlastníci očakávajú väčšie zhodnotenie, ktoré sa vypláca vo forme dividend a z čistého zisku (po odrátaní daní), kde za požičaný kapitál platíte úrok, ktorý sa dáva do nákladov. Aj keď je cudzí kapitál lacnejší, príliš veľký podiel môže ohroziť existenciu podniku.

Ukazovatele zadlženosti	2019	2020	
Celková zadlženosť aktív	37,33%	37,20%	
Finančná páka	3,03	3,08	
Dlhodobá zadlženosť aktív	27,91%	29,55%	
Úverová zadlženosť aktív	21,46%	24,02%	
Úrokové krytie	8,78	3,78	koef.
Tokové zadlženie	10,4	25,5	rok

Tabuľka 9: Ukazovatele zadlženosti

Celková zadlženosť aktív vyjadruje aké percento majetku je financované cudzími zdrojmi. Ukazovateľ celkovej zadlženosti podniku vo všeobecnosti vykazuje nízke úrovne a aj počas pandémie si udržal takéto hodnoty, čo z pohľadu veriteľov a finančnej stability podniku poukazuje na jeho optimálne využitie zdrojov. Finančná páka akú časť tvorí vlastný kapitál. Hodnoty sú na odvetvie dobré tým pádom jedno euro vlastného kapitálu tvorí menej aktív a tým pádom je menšia zadlženosť. Vývoj je podobný z vývojom zadlženosti aktív aj keď koeficient finančnej páky vzrástol a celková zadlženosť klesla ale iba minimálne. Dlhodobá zadlženosť však vykazuje pomerne vysoké hodnoty čo však nie je úplne zlé pretože cudzí kapitál je lacnejší, navyše potreba vrátiť tento kapitál vzniká na dlhšie obdobie takže aj napriek pandémie by podnik mal byť schopný splácať tieto záväzky. Tieto čísla dlhodobej zadlženosti majú pozitívny vplyv na rentabilitu podniku a zlatého bilančného pravidla. Úverová zadlženosť aktív nám hovorí v akej

miere je majetok tohto podniku financovaný úvermi. Podnik mal v roku 2019 nižšiu mieru zadlženosti aktív avšak kvôli pandemickej situácii sa táto zadlženosť zvýšila a to hlavne kvôli poklesu ziskov v tomto roku. Tieto sú však vzhľadom na odvetvie iba mierne zvýšené čo by teda nemalo podnik výraznejšie ohroziť. Úrokové krytie nám vypovedá ako efektívne je podnik schopný zaplatiť úroky pomocou vyprodukovaného zisku. V roku 2019 hodnota tohto koeficientu bezpečne prekračovala minimálnu úroveň, no kvôli markantnému zníženiu ziskov v roku 2020 výrazne klesla až k minimálnej 3%-nej úrovni. Môžeme preto povedať že v prípade absencie pandemických podporných opatrení štátu by sa podnik mohol ocitnúť vo finančnej tiesni. Tokové zadlženie nám vypovedá o tom, za koľko rokov podnik splatí cudzie zdroje pomocou ziskov a odpisov. V roku 2019 tento podnik vykazoval iba mierne zvýšenú hodnotu vzhľadom na odvetvie ale rovnako ako pri predošlých dvoch analýzach aj pri tejto platí že pokles ziskov kvôli pandémie výrazne zvýšil počet rokov za ktoré by bol podnik schopný zaplatiť cudzie zdroje pomocou ziskov a odpisov. Podniku preto výrazne pomohli dotácie a podporné opatrenia štátu.

Zadlženie podniku neprekročilo kritickú úroveň avšak je oproti obdobiu pred pandémiou v roku 2019 sa výrazne menilo hlavne Úrokové krytie a Toková zadlženosť podniku. Podniku klesol zisk z 812 060 eur na 280 660 čo však bolo z časti dofinancované z dotácii a podpory štátu.

Na záver sa v analýze pozrieme na ukazovatele rentability. Ukazovatele rentability vyjadrujú výnosnosť podnikového úsilia. Do ich úrovne a vývoja sa premietajú úroveň a vývoj likvidity, aktivity i zadlženosti ukazovatele rentability ich tak zahŕňajú. Môžeme povedať, že ukazovatele rentability vypovedajú o efektívnosti podnikovej činnosti. Pomocou nich sa vyjadruje intenzita využívania, reprodukcie a zhodnotenie kapitálu vloženého do podniku. Ukazovatele rentability sa konštruujú ako pomer zisku k príslušnému základu (napr. k výkonom, k vlastnému imaniu) a vypočítavajú sa v percentách.

Ukazovateľ rentability	2019	2020
Rentabilita vlastného imania (ROE)	14,80%	5,12%
Rentabilita aktív (ROA)- hrubá	3,72%	1,22%
Prevádzková rentabilita tržieb (ROS)	11,77%	6,17%
Podiel EBITDA v tržbách	26,19%	28,36%
Rentabilita kapitálu (ROI)	5,10%	2,70%

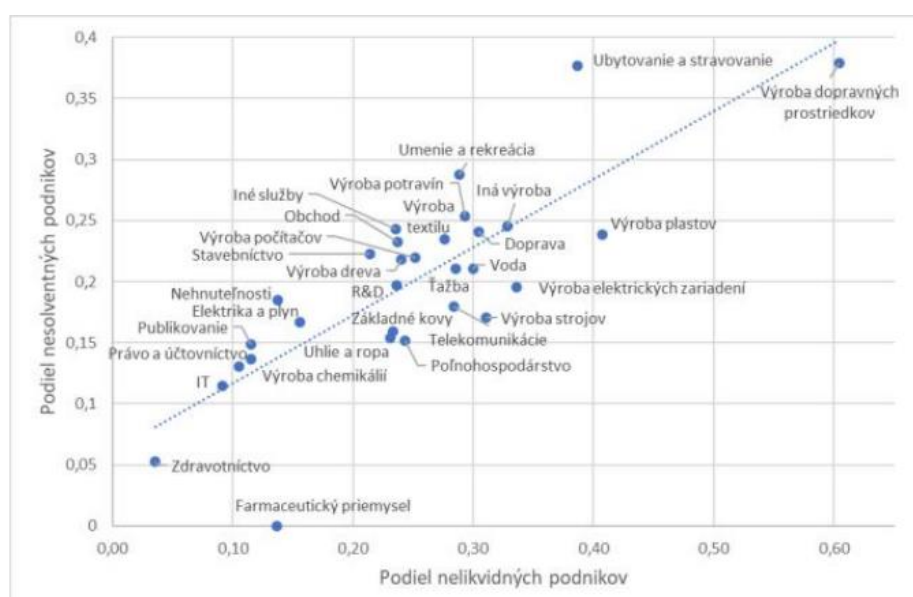
Tabuľka 10: Ukazovateľ rentability

Hneď na prvý pohľad si môžeme všimnúť zhoršenú pozíciu podniku v roku 2020 oproti roku 2019 kedy nastal významný pokles ziskov. Výnimkou sú podiely EBITDA v tržbách, ktoré zapríčinili najmä vysoké odpisy firmy. Rentabilita vlastného imania vykazuje pokles skoro o 10% oproti roku 2019 čo znamená že v tomto roku jedno euro vyprodukovalo 14,80 centov čistého zisku zatiaľ čo v roku 2020 to bolo iba 5,12 centov na jedno euro. Hrubá rentabilita má podobný vývoj ako ROE. Prevádzková rentabilita tržieb tak isto kopíruje vývoj predchádzajúcich dvoch ukazovateľov. Ako už bolo uvedené vyššie, iba podiel EBITDA vykazuje stabilné hodnoty v oboch sledovaných rokoch, kedy odpisy firmy v oboch rokoch dosahovali hodnotu cez 700 000 eur.

4. Diskusia

- Tiež môžete urobiť z vypočítaných ukazovateľov expertný úsudok, na akom základe by mohol dokázať podnik prežiť, čo potrebuje urobiť aby znova získal zákazníkov (financovanie, marketing, nábor zamestnancov, prípadne aké preventívne opatrenia by mohol podnik urobiť pre možnú budúcu vlnu – napríklad flexibilné abonmentné lístky??)

Hodnotili sme vybraný sektor a konkrétny podnik v tomto sektore a jeho výkonnosť v čase pandemickej krízy. Sektor hotelov a rekreačných služieb zaznamenal v dôsledku pandemických obmedzení najväčší šok, keďže ide o sektor, ktorý spolu s kultúrou charakterizuje najväčšia miera osobného kontaktu.

graf 7: Podiel nelikvidných a nesolventných podnikov (<https://nbs.sk/dokument/37edf903-0ac5-4bd5-a27c-3c66b0ff255a/stiahnut?force=false>)

Nastal nielen výpadok príjmov v dôsledku obmedzenia aktivity, ale dlhodobý charakter výpadku často spôsobil aj odchod niektorých zamestnancov do iných sektorov. Po odznení pandemickej vlny tak bolo často nutné robiť nábor nových zamestnancov. Navyše, aj odstavenie technológie niekedy spôsobuje vyššiu škodu ako samotné každodenné opotrebenie. Všetky tieto faktory mali vplyv na ďalší ťažší rozbeh týchto sektorov v neskoršom období. Niektoré prevádzky dokonca neotvorili vôbec. My sme si vybrali podnik, ktorý prežiť dokázal a pozreli sme sa na jeho štruktúru a charakter výkonnostných ukazovateľov pred pandémiou a počas nej. Z nich sme zistili, že spoločnosti sa výrazne znížili medziročné výnosy. Mohol zato hlavne znížený počet návštevníkov v dôsledku zatvárania hotelov. Výnosy sa podarilo z časti vykompenzovať využitím podporných opatrení ktoré štát zaviedol na podporu podnikov v čase pandémie. Spoločnosť využila širokú škálu týchto podporných opatrení. Výpadok výnosov sa snažila spoločnosť vykompenzovať aj krátkodobým úverom, čo pohoršilo pri ukazovateľoch likvidity a ak by situácia

pretrvávala dlhšie podnik by mohol mať problém s platením krátkodobých záväzkov. Spoločnosť ďalej udržal fakt, že počas leta kedy cestovný ruch zažíva vrchol, protipandemické opatrenia sa uvoľnili čo dovolilo zvýšiť návštevnosť prevádzky a tým pádom preniesť spoločnosti tržby. Opatrenia znova nabrali na sile až po letnej sezóne. Podnik má vysoký vlastný kapitál a je to jeden z ukazovateľov ktorý pomohol podniku prežiť v tomto pandemickom období. Podnik sa pomerne dobre dokázal vyrovnáť s pandémiou aj napriek dôsledkom ktoré pandémia podniku priniesla. Spoločnosť by sa mala teraz zamerať na správne financovanie podniku. Po zrušení opatrení by som navrhoval spraviť správny marketing, pretože ľudia budú po takom dlhom období ktoré museli stráviť s obmedzeniami viac cestovať. Cestovný ruch sa znova rozbehne a preto by bol správny marketing na mieste, aby sa podarilo dobehnúť stratu z pandemického obdobia. Na záver by mal podnik vytvoriť preventívne opatrenia pre možnú budúcu vlnu či novú pandémiu – napríklad abonentné lístky, rozšíriť spektrum služieb, odkladať viac peňazí do rezervného fondu.

Zoznam použitej literatúry

KOLLÁR, V. *Verejná správa a regionálny rozvoj* [online]. Bratislava. 2021. 132 s. dostupné na: <https://www.vsemba.sk/portals/0/Subory/VSEM-casopis-02-2021%20-%20web.pdf#page=26>

FEJEŠ, M., GAVURA, M. 2021. *Aké výpadky tržieb spôsobuje pandémie a pandemické opatrenia?* [online]. Bratislava. 10.3.2021. 7 s. dostupné na: https://www.nbs.sk/_img/documents/_komentare/analytickekomentare/2021/ak100-ake_vypadky_trzieb_sposobuje_pandemia_a_pandemicke_opatrenia.pdf

NBS. *Ekonomický a menový vývoj – leto 2021*. [online]. Dostupné na: https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/ekonomicky_menovy_vyvoj/2021/protected/emv_leto2021.pdf

NBS. *Správa o finančnej stabilite. November 2019*. [online]. Bratislava. 2019. 77 s. Dostupné na: https://www.nbs.sk/_img/Documents/ZAKLNBS/PUBLIK/SFS/protected/SFS_112019.pdf

NBS. *Správa o finančnej stabilite. November 2020*. [online]. Bratislava. 2020. 102 s. Dostupné na: https://www.nbs.sk/_img/Documents/ZAKLNBS/PUBLIK/SFS/protected/SFS_112020.pdf

SBA. *. Podpora zamestnanosti v období koronakrízy v SR a v okolitých krajinách*. [online]. Bratislava. 2020. 75 s. Dostupné online na: <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2020/08/Podpora-zamestnanosti-v-obdob%C3%AD-koronakr%C3%ADzy-v-SR-a-v-okolit%C3%BDch-krajin%C3%A1ch.pdf>

SBA. *Nepriaznivý vplyv pandémie koronavírusu na podnikovú ekonomiku SR* [online]. Bratislava. 2021. 71 s. Dostupné na : <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2021/07/Nepriazniv%C3%BD-vplyv-pand%C3%A9mie-koronav%C3%ADrusu-na-podnikov%C3%BA-ekonomiku-SR.pdf>

XIANG, S. *The Effect of COVID-19 Pandemic on Service Sector Sustainability and Growth* [online]. 6.5.2021. Dostupné na: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8134531/>

LAKSHMI, B. M., SHAREENA, P. *Impact of COVID 19 on the Restaurants*. [online]. 7.2020. 8 s. Dostupné na: <http://www.jicrjournal.com/gallery/161-jicr-august-3141.pdf>

RITCHIE, H. *How has the pandemic changed the movement of people around the world?* [online]. 2.2.2021. Dostupné na: <https://ourworldindata.org/covid-mobility-trends>

Európsky štatistický úrad – Eurostat. *NACE Rev. 2 - Statistical classification of economic activities* [online]. Dostupné online na: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nace-rev2/overview>

Europský parlament, Európska rada. *NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1893/2006* [online]. 20.12.2006. Dostupné online na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=celex%3A32006R1893>

MSP. *Mapovanie stavu a vývoja MSP v regiónoch Slovenska*. [online]. Bratislava. 15.1.2021. 2 s. Dostupné online na: <http://monitoringmsp.sk/2021/01/15/atlas-msp-na-slovensku-mapujeme-vyvoj-maleho-a-stredneho-podnikania-v-case-a-priestore/>

MSP. *Malé a stredné podnikanie v číslach*. [online]. Bratislava. 2021. 118 s. Dostupné online na: <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2021/07/Male-a-stredne-podnikanie-v-cislach-2020.pdf>

Štatistický úrad SR, databáza DATAcube, *Kapacity a výkony ubytovacích zariadení* [online]. Dostupné online na: http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SLOVSTAT/cr2001rs/v_cr2001rs_00_00_00_sk

Štatistický úrad SR, databáza DATAcube, *Ubytovanie (tržby za vlastné výkony a tovar)* [online]. Dostupné online na: http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_INTERN/ob0301ms/v_ob0301ms_00_00_00_sk

FinStat. *Grand hotel bellevue, a.s. – súvaha* [online]. Dostupné online na: <https://www.finstat.sk/35781319/suvaha?as=2014>

FinStat. *Hotel Partizán, s.r.o. – súvaha* [online]. Dostupné online na: <https://finstat.sk/36045543/suvaha?as=2014>

FinStat. *Hotel Sorea, spol. s r.o. – súvaha* [online]. Dostupné online na: <https://finstat.sk/31339204/suvaha?as=2014>

SBA. *Vývoj maloobchodu v SR s dôrazom na pandémiu COVID-19*. [online]. Bratislava. 2021. 94 s. Dostupné online na: http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2021/06/V%C3%BDvoj-maloobchodu-v-SR-sd%C3%B4razom-na-pand%C3%A9miu-COVID-19_final.docx.pdf

NBS. *Odklad splátok – podnikatelia*. [online]. Bratislava. 2021. Dostupné online na: <https://www.nbs.sk/sk/ofs/zivotnesituacie/vase-financie-a-covid-19/odklad-splatok-podnikatelia>

EXIMBANKA. *Úver na podporu udržania prevádzky – „Covid úver“* [online]. Bratislava. 2021. Dostupné online na: https://www.eximbanka.sk/slovenska-verzia/produkty-eximbanky-sr/bankoveprodukty/uver-na-podporu-udrzania-prevadzky-covid-uver.html?page_id=219621.

SBA. *Prehľad a porovnanie opatrení prijatých pre MSP v dôsledku pandémie COVID-19 v SR a vo svete*. [online]. Bratislava. Máj 2020. 28 s. Dostupné online na: <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2020/06/Preh%C4%BEd-a-porovnanie-opatren%C3%AD-prijat%C3%BDch-pre-MSP-v-d%C3%B4sledku-pand%C3%A9mie-COVID-19-v-SR-a-vo-svete.pdf>

SZRB. *Prevádzkový úver PODNIKATEĽ 2020* [online]. Bratislava. 2020. Dostupné online na: <https://www.szrb.sk/files/files/prevadzkovy%20uver%20PODNIKATEL2020.pdf>

SIH. *SIH antikورونا záruka*. [online]. Bratislava. 2020. Dostupné online na: <https://www.sih.sk/stranky/investicie/sih-antikورونا-zaruka>

MS SR. *Dočasná ochrana podnikateľov vo finančných ťažkostiach*. [online]. Bratislava. 2021. Dostupné online na: <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-sluzby/Docasna-ochrana-od-1-1-2021.aspx>

MPSVaR SR. *Ošetrovné a nemocenské*. [online]. Bratislava. 2020. Dostupné online na: <https://www.employment.gov.sk/sk/koronavirus-pracovna-socialna-oblast/pracovna-oblast/osetrovne-nemocenske/>

MDV SRV. *Schéma pomoci v cestovnom ruchu II. Etapa*. [online]. Bratislava. 2021. Dostupné online na: <https://www.mindop.sk/cestovnyruch>

MH SR. *Dotácie pre oblasť kultúry a kreatívneho priemyslu*. [online]. Bratislava. 2021. Dostupné online na: <https://www.mhsr.sk/koronavirus/dotacia-kultura>

MK SR. *Informácie týkajúce sa Covid dotácie pre neziskové organizácie pôsobiace v kultúre*. [online]. Bratislava. 2021. Dostupné online na: <https://www.culture.gov.sk/ministerstvo/dotacie-mk-sr/covid-dotacia-pre-neziskove-organizacieposobiace-v-kulture/>

VRÁBEL. M. Finančná analýza podniku. [online]. Dostupné online na: <https://podnikovaanalyza.sk/financna-analyza/>

VRÁBEL. M. *Analýza majetku a zdrojov krytia*. [online]. Dostupné online na: <https://podnikovaanalyza.sk/financna-analyza/analyza-majetku/>

VRÁBEL. M. *Analýza nákladov a výnosov*. [online]. Dostupné online na: <https://podnikovaanalyza.sk/financna-analyza/analyza-nakladov-a-vynosov/>

VRÁBEL. M. *Pomerové finančné ukazovatele*. [online]. Dostupné online na: <https://podnikovaanalyza.sk/financna-analyza/pomerove-financne-ukazovatele/>

VRÁBEL. M. *Ukazovatele likvidity*. [online]. Dostupné online na: <https://podnikovaanalyza.sk/financna-analyza/pomerove-financne-ukazovatele/ukazovatele-likvidity/>

VRÁBEL. M. *Ukazovatele zadlženosti*. [online]. Dostupné online na: <https://podnikovaanalyza.sk/financna-analyza/pomerove-financne-ukazovatele/ukazovatele-zadlzenosti/>

VRÁBEL. M. *Ukazovatele rentability*. [online]. Dostupné online na: <https://podnikovaanalyza.sk/financna-analyza/pomerove-financne-ukazovatele/ukazovatele-rentability/>

Prílohy